

23 december 2024

Reactie Milieudefensie Internetconsultatie Wet Internationaal Verantwoord Ondernemen

Inleiding

Milieudedefensie verwelkomt de concepttekst van de Wet Internationaal Verantwoord Ondernemen (WIVO) en de voortvarendheid waarmee het implementatieproces van de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) is opgepakt. Milieudedefensie onderschrijft volledig de gezamenlijke consultatiereactie van het MVO Platform waaraan Milieudedefensie als lid een bijdrage heeft geleverd. Daarnaast benadrukt Milieudedefensie in onderhavige reactie verbeterpunten in de conceptwetstekst en de Memorie van Toelichting gericht op klimaat, toezicht en de financiële sector.

Nederland heeft een grote historische uitstoot en draagt daarmee een grote verantwoordelijkheid voor de klimaatcrisis (Common But Differentiated Responsibilities¹). Waarschijnlijk zal Nederland haar klimaatdoelen niet halen (zie KEV 2024).² Een ambitieuze implementatie van de CSDDD biedt daarom een uitgelezen kans voor Nederland om samen met het bedrijfsleven vaart te maken om emissiereductie te realiseren door grote vervuilers te verplichten om al hun emissies daadwerkelijk terug te dringen. Milieudedefensie ziet graag dat deze verantwoordelijkheid zich vertaalt in een ambitieuze implementatie van de klimaatzorgplicht in de WIVO.

Hoofdstuk 3: Bestrijden van klimaatverandering

Wij verzoeken u het **vereiste van verenigbaarheid met 1.5 graden** voldoende te waarborgen in artikel 3.1 WIVO. De huidige formulering “Een onderneming stelt een klimaattransitieplan vast waarin is *opgenomen hoe de onderneming ervoor zorgt* dat zij haar bedrijfsmodel en haar bedrijfsstrategie in overeenstemming brengt met [sub a en b]” (artikel 3.1 lid 1) is te vrijblijvend en bovendien niet in lijn met de CSDDD. Wij pleiten daarom voor een formulering van artikel 3.1 die beter aansluit bij artikel 22 CSDDD: “Een onderneming stelt een klimaattransitieplan vast *dat ervoor moet zorgen dat het bedrijfsmodel en haar bedrijfsstrategie in overeenstemming worden gebracht* met [sub a en b].”

Momenteel is de verplichting om “intermediary targets” in het klimaattransitieplan op te nemen, zoals genoemd in artikel 22 lid 1 CSDDD, niet genoemd in artikel 3.1 WIVO. Wij verzoeken u de verplichtingen om **tussentijdse doelstellingen** te stellen expliciet op te nemen in artikel 3.1.

¹ Zoals ook neergelegd in de aanhef van het [Parijs Akkoord](#)

² <https://www.pbl.nl/publicaties/klimaat-en-energieverkenning-2024>

Immers is bij het voorkomen van gevaarlijke klimaatverandering niet alleen het einddoel, maar juist de weg ernaartoe (tussentijdse doelstellingen) van belang.

Milieudefensie ziet graag dat bedrijven met hun klimaattransitieplannen **daadwerkelijke emissiereductie** realiseren. Kernacties en decarbonisatiehefbomen moeten daarom geloofwaardig en ambitieus zijn. Daarnaast moet het klimaattransitieplan **absolute** (en waar relevant intensiteitsdoelstellingen) emissiereductiedoelstellingen bevatten voor scope 1, 2 en 3, zonder beperkingen. Ook is het gebruik maken van carbon credits of offsets alleen als een *last resort* toegestaan, in lijn met de OESO Richtlijnen 2023 (Hoofdstuk IV, paragraaf 77).

Het is onduidelijk in hoeverre een bedrijf inzicht moet geven in de manier waarop invulling wordt gegeven aan het baseren van de doelstellingen op “**overtuigend wetenschappelijk bewijs**”. (artikel 3.1 lid 2). We verzoeken om duidelijkheid te geven omtrent eisen aan “**onafhankelijke wetenschappelijke validatie**” (pag 150 MVT).

We verzoeken u tevens in artikel 3.1 lid 3 en in de bijbehorende toelichting te verduidelijken dat, voor wat betreft het ontwerp van het klimaattransitieplan en de rapportagevereisten, kan worden aangesloten bij de CSRD, maar dat dit een onderneming niet kwijtscheldt te voldoen aan de materiële verplichting dat het klimaattransitieplan in lijn moet zijn met de Overeenkomst van Parijs.

Hoofdstuk 4 Toezicht en Handhaving

Het blijft een enorme tekortkoming van de CSDDD, en van de WIVO, dat het toezicht zich wél richt op het opstellen en ontwerp van het klimaatplan door een bedrijf, maar niet op de **uitvoering** ervan. Milieudefensie ziet graag dat het mandaat van de toezichthouder wordt uitgebreid naar de uitvoering. Dit is essentieel voor de **effectiviteit** van het naleven van de klimaatzorgplicht.

Activiteitenketen en financiële instellingen

Gereguleerde financiële instellingen die aan de toepassingsvoorwaarden van de CSDDD voldoen, vallen binnen de reikwijdte van de richtlijn. De richtlijn legt hen een passende zorgvuldigheidsverplichting op ten aanzien van de eigen bedrijfsvoering en de toeleveranciers (de upstream-waardeketen). Ze moeten ook een klimaattransitieplan vaststellen en uitvoeren.

Ten aanzien van het downstream gedeelte van de waardeketen van financiële instellingen, dat wil zeggen de financiële diensten die ze leveren en de beleggingen die ze doen, geldt de passende zorgvuldigheidsverplichting niet. Juist daar zitten echter de **grootste risico's op negatieve milieu- en mensenrechten**. Die risico's doen zich bijvoorbeeld voor wanneer een

bank geld leent aan een palmoliebedrijf of wanneer een verzekeraar belegt in een exploitant van koolmijnen.

De afwezigheid van een passende zorgvuldigheidsverplichting ten aanzien van de downstream waardeketen van financiële instellingen in de CSDDD **druist in tegen internationale normen** zoals de OESO-richtlijnen en de UNGPs. De OESO-richtlijnen verwachten van financiële instellingen dat ze passende zorgvuldigheid toepassen om de risico's die voortvloeien uit hun financiële diensten en beleggingen te voorkomen. De richtlijnen maken duidelijk dat financiële instellingen via hun financiële diensten en beleggingen niet alleen direct verbonden (“directly linked”) kunnen zijn aan een negatieve impact, maar er ook aan kunnen bijdragen (“contribute”). De OESO heeft bovendien verschillende sectorale richtsnoeren voor financiële instellingen uitgebracht.

De ontheffing van de downstream waardeketen voor financiële instellingen is ook **niet consistent met de CSR**. Die richtlijn vereist van gereguleerde financiële instellingen namelijk wel dat ze de negatieve impact verbonden met hun financiële diensten en beleggingen openbaar maken en hun passende zorgvuldigheidsbeleid toelichten.

Veel financiële instellingen in en buiten Nederland hebben zich aan de OESO-richtlijnen gecommitteerd en de passende zorgvuldigheidseis al geïntegreerd in (een deel van) hun financierings- en beleggingsbeslissingen. Deze **marktpraktijk wettelijk verplichten** voor alle gereguleerde financiële instellingen zou bijdragen aan een gelijk speelveld. Hoewel de CSDDD dit dus niet doet, draagt de richtlijn de Europese Commissie wel op tegen ten laatste 26 juli 2026 een verslag te maken over de noodzaak om aanvullende passende zorgvuldigheidseisen vast te leggen voor financiële diensten en beleggingen.

In het totstandkomingsproces van de CSDDD heeft Nederland sterk ingezet op conformiteit met internationale normen zoals de OESO-richtlijnen en de UNGPs. Wij dringen er bij het kabinet en de Tweede Kamer op aan om het verslag van de commissie niet af te wachten en het wetsvoorstel verantwoord internationaal ondernemen nu aan te passen en in lijn te brengen met de OESO-richtlijnen.